

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на гл. ас. Даниела Вълчева
на тема „Изпреварваща методика на обучение в художествената
гимнастика“

Рецензент: Доц. Кремка П. Станкова доктор
ЮЗУ „Неофит Рилски“, Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и
спорт“, Катедра „Спорт“

Научно-техническият прогрес като цяло, все по-големите предизвикателства на съвременното като успеваемост в спорта, активизират научната мисъл в спортната наука.

Високите цели в спорта предопределят търсене на нови техники, гъвкави адекватни технологии и методики за ефективизиране на тренировъчния процес и постигане на бързи резултати.

Художествената гимнастика не прави изключение в този аспект. С цялото си многообразие от средства тя създава необятно поле за нови научни търсения в подготовката на състезателките. Очевидно, изхождайки от тази потребност и дългогодишния си опит, докторант Вълчева представя на нашето внимание научен труд, посветен на ефективизиране подготовката на млади гимнастички чрез изпреварваща методика на обучение в художествената гимнастика.

Комбинациите с уреди в художествената гимнастика са най-ефектни и зрелищни, но и най-трудни като двигателна и координационна сложност, което изисква нови научнообосновани методики на обучение и подготовка.

Оптимизирането на спортната техника чрез разработването и прилагането на методологични предписания е новост в художествената гимнастика, която прави дисертационния труд особено актуален и навременен.

Цялостното съдържание на представения за рецензиране труд е в обем от 202 страници, изложени в Увод, 4 глави, литература и приложения. Научните твърдения са подкрепени с 11 таблици, 43 фигури и 9 приложения. Библиографията включва 158 литературни източника, от които 148 на кирилица и 10 на латиница.

Като цяло трудът има научна стойност и е написан в подчертано научен стил. Всяка от главите е обособена съдържателно и следва хронологично научните съждения.

В първа глава и нейните подраздели са разгледани и анализирани важни страни по отношение постановката на проблема. Подраздела „Характеристика и тенденции на развитие в художествената гимнастика“ дава светлина върху авторовото мнение по отношение на вече съществуващите научни мнения и модификации. В подраздела „Общи основи на обучението по художествена гимнастика“ авторката ни доближава до същността на тематичното определение на дисертацията и необходимостта от нови адекватни методико-тактически действия в обучението на млади гимнастички.

В подраздел 1.3 по отношение формиране на двигателния навик, се тълкуват и анализират различни авторови мнения за неговото формиране, имащи пряко отношение към тематичното изложение на дисертационния труд. „Строга последователност“ или „вариативна пластичност“ в неговото формиране води до заключението на докторантката, че в художествената гимнастика той касае сложна координация на отделни части на тялото, съчетани с непрекъсната бих добавила логична връзка с техническите елементи с различни уреди. Този психомоторен процес предполага различна продължителност при различните спортове и дисциплини. Тук е отключена актуалността на проблема, който води докторантката по пътя на нейната научна разработка, като ни насочва към техническата същност на основната група упражнения с уреди в художествената гимнастика. Във фокуса на изследването е техническата структура, на базата, на която на стр. 28, фиг. 3 ни е представена хронологична факторна структура на системата на спортна подготовка по художествена гимнастика, модифицирана и обогатена от гледна точка на управлението на спортната

форма по отношение на теоретико-тактическата и психологическата страна на структурата.

Анализирайки техническата същност на основната група упражнения с уреди в художествената гимнастика и методическата постановка, докторантката се насочва към изследване и анализ на комбинациите с въже, които правилно определя като „трудни двигателни действия, които се характеризират с голям дисбаланс между скоростта и амплитудата на движение на уреда, съчетани с движенията на тялото“. На стр. 41, фиг. 4 е представена авторска класификация според вида движения на упражненията с уреди, имаща пряко отношение към изследователската част на проблема. Анализирайки методите на програмирано обучение, физическа и координационна подготовка в подраздел 1.5.1 и 1.6 допълват, осветляват и подкрепят ефективно, целенасочено и многостранно цялата постановка на проблема и подпомагайки оформянето на работната хипотеза на дисертационния труд.

От направените анализи в подраздел „Постановка на проблема“ е видно, че няма научнообоснована ефективна методика за обучение с уреди в художествената гимнастика.

В глава втора, целта, задачите и хипотезата на дисертационния труд, са ясно формулирани и подкрепени с научни твърдения. Проблематиката освен, че е актуална, тя е анализирана и обоснована от много научно приложни гледни точки в спортната практика, респективно художествената гимнастика.

Обекта и предмета на изследване кореспондират с целта и поставените задачи. Организацията на изследването е реализирана в три различни етапа, всеки от които решава точно определени задачи от дейността в научното изследване.

Трета глава така структурирана, поема научната тежест на труда с експериментално изследване, апробиране и оценка, констатиращо изследване, развиващ спортно-дидактически експеримент и заключително изследване със статистически анализ.

Съдържателната страна на методиката е много добре разработена и изложена както структурно, така и теоретично.

В методиката на изследването на базата на усложняване на вече придобити двигателни умения и навици, докторантката предлага структурно нов поглед към методиката на обучение на техниката с уреди в художествената гимнастика, като програмирано обучение (стр. 70, фиг. 5).

На базата на педагогическото наблюдение е анализирана и структурата на гимнастическите композиции, вида и разпределението на упражненията от основните технически групи с уреди. След анализа на съдържанието на уреда въже (стр. 102, фиг. 12) за най-често използвани комбинации са отдиференцирани тези, които са включени в технологични карти, които апробирайки ги в експерименталната част на изследването го прави новаторско и актуално.

Полученият емпиричен масив от експерименталната част е обработен статистически със специализирани компютърни програми „IBM SPSS Statistic-20” и „Excel”.

Приложен е вариационен анализ, чрез който са разкрити средните нива на вариативност на признаците на спортно-техническите умения на изследваните гимнастички. Ползван е и t-критерият на Стюдънт за зависими и независими извадки по отношение повлияване на предварително разучените комбинации от упражнения с въже върху нивото на изпълнение на състезателните програми при контролната и експерименталната група.

Като цяло актуалността на дисертационния труд е неоспорима по отношение на научната постановка на проблема, предлагайки нови гъвкави елементи в обучението по художествена гимнастика с уреди, като технологичните карти. От получените резултати на научното изследване е установено, че те са абсолютно приложими в тренировъчния процес и водят до бързо усвояване и увеличаване трудността на състезателните програми, приложени в една научно обоснована изпреварваща методика на обучение. Основни положителни акценти в разработката са и нейните детайлни анализи и съждения, имащи пряко отношение към разработената изпреварваща методика.

Наред с достойнствата на разработения труд, ще си позволя да отбележа и някои малки пропуски и неточности. На различни места в

изложението се ползват различни термини, касаещи едно и също или сходно твърдение, които биха могли да се прецизират за по-голяма точност в научното твърдение. Така напр. стр. 59 „гарантираме приръст“, стр. 60 в хипотезата „оптимизираме процеса“, стр. 68 „приръст в системата“ в четвърти извод „...интензификация на процеса“. На стр. 72, фиг. 6 и на стр. 70, фиг. 5 не са обозначени съдържателно и текстово.

Препоръките ми не омаловажават стойността на предложения за рецензиране научен труд. Той отговаря на всички изисквания и има всички достойнства на дисертационен труд. Автореферата е изложен в 42 стандартни страници и съдържателно изложението е коректно спрямо цялостното съдържание на дисертационния труд, с което напълно отговаря на изискванията за такъв.

Мотивирана от всички позитиви и достойнства на така предложения за рецензиране научен труд, предлагам да се присъди на Даниела Александрова Велчева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка, (вкл. Методика на лечебната физкултура)“, професионално направление 7.6 „Спорт“.

Рецензент: .....
/Доц. Кремка Станкова доктор/